

ONTWIKKELING TOEKOMSTAGENDA SPECIALISTISCH VOORTGEZET ONDERWIJS (PRO & VSO) PROVINCIE GRONINGEN

Aanleiding

De schoolbesturen VSO en PrO en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in de provincie Groningen willen met elkaar een gezamenlijke, gedragen, en meerjarige agenda voor toekomstbestendig voortgezet specialistisch onderwijs in de provincie Groningen ontwikkelen. Een agenda die ten doel heeft om voor goed en thuisnabij onderwijs te blijven zorgen voor leerlingen die aangewezen zijn op onderwijs in specialistische voorzieningen in de provincie, waarbij het perspectief van de leerling leidend is.

Het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs in de provincie Groningen heeft namelijk te maken met verschillende uitdagingen, nu en in de toekomst, zoals leerlingendaling, de verbeteraanpak Passend Onderwijs, de route naar inclusiever onderwijs en de aanpak gericht op kansengelijkheid.

Zorgvuldig proces

De totstandkoming van die gezamenlijke toekomstagenda vraagt vanzelfsprekend om een zorgvuldig proces. Om die reden is er een kerngroep ingesteld met vertegenwoordigers uit de Regio Noord, Regio Centraal, VSO Regio Zuidoost, VSO Regio West, SWV VO Stad en SWV VO Ommelanden, die verantwoordelijk is voor het traject richting de toekomstagenda. De kerngroep wordt voorgezeten door onafhankelijk voorzitter Henk Pijlman.

De kerngroep staat in nauwe verbinding met het provinciaal bestuurlijk overleg schoolbesturen PrO/VSO en SWV en VO, die de opdracht, de verdere invulling van de gezamenlijke visie, de toekomstagenda en de uitwerking vaststelt. In het provinciaal bestuurlijk overleg van 27 oktober jl. is op voordracht van de kerngroep de nulmeting van Breuer & IntraVal vastgesteld, die een goed beeld geeft van de gezamenlijke context ten aanzien van onder andere meerjarige leerlingaantallen, de verschillende doelgroepen, leerlingenstromen (van en naar andere SWV-en), krimpprognoses, opheffingsnormen, etc. De deelnemers aan het bestuurlijk overleg konden zich

De schoolbesturen VSO en PrO en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in de provincie Groningen hebben op 11 november 2020 vastgesteld dat toekomstbestendig voortgezet specialistisch onderwijs een gezamenlijke aanpak vraagt. Deze aanpak ligt besloten in het onderwijsmanifest dat ten grondslag ligt aan het VO-MBO platform, dat door alle onderwijsbesturen in de provincie Groningen is ondertekend.

goed vinden in de nulmeting en vinden dat die een goede basis biedt om tot een gezamenlijke visie over inclusiever onderwijs te komen. De volgende stap is nu dat de vragen en vraagstukken die nu spelen, en de opvattingen en ideeën over de toekomst, geïnventariseerd worden in de regio's. Daarom zullen er in de komende periode tot de kerst interviews ingepland worden met bestuurders in de regio's om deze opvattingen en vraagstukken op te halen. Begin 2022 zullen er vervolgens visiebijeenkomsten georganiseerd worden, in de vorm van vier interactieve werksessies (één bijeenkomst per regio), om met de uitkomsten van de nulmeting en de interviews gezamenlijke uitgangspunten en leidende principes te bepalen. Die zullen worden verwerkt in een rapportage, op basis waarvan er een gezamenlijke visie op inclusiever onderwijs in de vier regio's ontwikkeld wordt. Visie, uitgangspunten en leidende principes vormen uiteindelijk de bouwstenen voor de

gezamenlijke toekomstagenda, die er naar verwachting in april/mei 2022 zal liggen.

Nulmeting

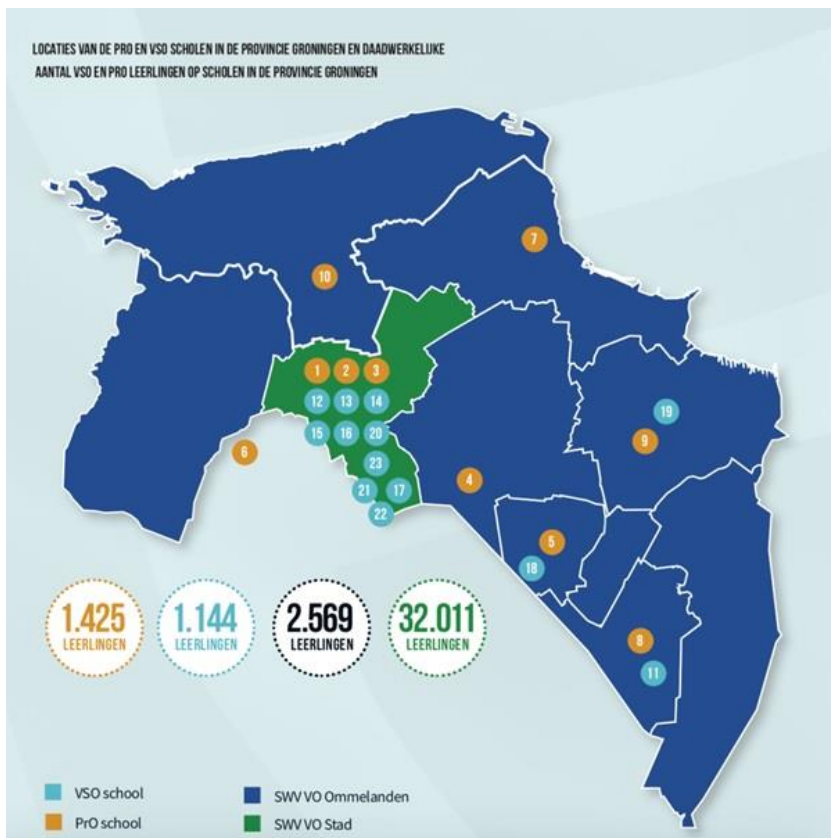
Breuer & Intraval heeft in opdracht van de kerngroep een nulmeting uitgevoerd, die inzicht geeft in:

- De huidige leerlingaantallen;
- De leerlingprognoses voor de komende jaren voor het PrO;
- Historisch overzicht van het VSO;
- Leerlingstromen van en naar woongemeenten/samenwerkingsverbanden van leerlingen die specialistisch voortgezet onderwijs volgen;
- Opheffingsnormen zoals in de wet omschreven.

De nulmeting is een beschrijving van de huidige, gezamenlijke context, die in twee publicaties vorm heeft gekregen: een factsheet met de belangrijkste kaartjes,

feiten en getallen, en een toelichtend rapport met achtergrondinformatie bij die factsheet. Factsheet en rapportage zijn in het bezit van de schoolbesturen.

In algemene zin kan gesteld worden dat de verwachting is dat het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs in Nederland verder zal dalen tussen 2021 en 2028. In bijna alle regio's in Nederland wordt een daling van het aantal leerlingen verwacht. De provincie Groningen springt er echter uit vanwege een grotere leerlingdaling ten opzichte van de rest van het land.

Drijfveer

John Wierenga is bestuurder van de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta, met scholen in Appingedam, Delfzijl en Siddeburen. Hij is lid van de kerngroep Toekomstagenda VSO,

PrO & SWV provincie Groningen. Niet zonder trots zegt hij: "Veertig jaar nadat ik hier als brugklasser ben gestart, ben ik als bestuurder teruggekomen."

Wierenga studeerde scheikunde aan de RUG, deed onderzoek in Zwitserland en in België en besloot daarna alsnog de lerarenopleiding te gaan doen. Bij de OSG

Sevenwolden in Heerenveen was hij leraar scheikunde en niet veel later teamleider. Waarop hij de overstap naar Terra Wolvega maakte om als directeur aan de slag te gaan. Daarna stak hij de provinciegrens weer over en keerde terug in het Groningse, als directeur en regiodirecteur bij RSG De Borgen, alvorens hij in 2018 als bestuurder bij VO Eemsdelta zijn loopbaan voortzette.

VO Eemsdelta heeft te maken met veel ontwikkelingen die van buiten de school binnenkomen, zoals demografische krimp (in 2016 had VO Eemsdelta nog 2092 leerlingen, in 2020 waren dat er 1642), de aardbevingen en de sociaaleconomische situatie in de regio. "Krimp is in mijn regio al decennialang aan de orde. Tegelijkertijd is Eemsdelta qua economische investeringen de tweede regio van Nederland, met Groningen Seaports, Chemie Park Delfzijl, het Datacenter van Google en het Windpark", zegt Wierenga. Vraag hem naar zijn persoonlijke drijfveer, en een bevlogen verhaal volgt: "Na de

middelbare school wilde iedereen hier weg. Ik ook. Dat is prima voor de studie, maar daardoor ontstaat er wel een braindrain, als er tegelijkertijd weinig instroom van goed opgeleide mensen is. Als er ergens een goede school in Nederland moet staan, dan zeker hier. We zetten hier in op kansengelijkheid, ondernemerschap en leefbaarheid."

Wierenga ziet het als opdracht in het kader van de Toekomstagenda om te komen tot meer inclusief onderwijs. Hij ziet een toename van het aantal leerlingen dat in het VSO terecht komt. Die moeten nu vooral naar de stad, maar ze hebben thuisnabij onderwijs nodig. Dichterbij dan

nu het geval is, zegt Wierenga, want er is een aantal regio's in Groningen waar geen thuisnabij VSO is, zoals in het Hogeland, Midden Groningen, Eemsdelta en het Westerkwartier. Daarom wil hij vanuit het oogpunt van inclusiviteit zoeken naar vormen om VSO-leerlingen meer in de regio op te vangen. Volgens Wierenga hoeft dat er niet toe te leiden

dat de VSO-voorzieningen in de stad daaronder lijden. In ieder geval is alle expertise uit het VSO heel hard nodig om de ondersteuning van deze groep leerlingen op kwalitatief hoog niveau te kunnen waarborgen.

De missie van de kerngroep is volgens hem om voor een kwetsbare groep leerlingen in een krimpgebied de onderwijsvoorziening zo thuisnabij, zo goed en zo kosteneffectief mogelijk gestalte te geven. Dichterbij het reguliere onderwijs kan het gespecialiseerde onderwijs door maatwerk ook in de regio georganiseerd worden, zegt Wierenga.

*John Wierenga:
"Krimp is in mijn regio al
decennialang aan de
orde. Tegelijkertijd is
Eemsdelta qua
economische
investeringen de tweede
regio van Nederland."*

Onderwijscampus Appingedam

Met die mooiste school van Nederland in VO Eemsdelta aardig op weg: voor het schooljaar 2022/2023 moet de nieuwe, aardbevingsbestendige onderwijscampus in Appingedam klaar zijn, die gevormd wordt door vier vo-scholen, drie van VO Eemsdelta en de vestiging Appingedam van Noorderpoort (met een breed aanbod, van praktijkonderwijs tot en met vwo+). “Er komen ook voorzieningen als een sportcomplex, een Kunst- & Sciencegebouw en een Werkplaats. Sportverenigingen en culturele organisaties kunnen er ook terecht en we gaan er samenwerken met het bedrijfsleven”, vertelt Wierenga.

Bezoek Stichting van het Onderwijs

Op vrijdag 5 november jl. bracht het bestuur van de Stichting van het Onderwijs, dat gevormd wordt door onder meer de voorzitters van de VSNU, de PO-Raad, de VO-Raad en de Vereniging Hogescholen, een werkbezoek aan de campus in ontwikkeling in Appingedam. Rond een centraal hart, als ware het een wierde in een Gronings dorp, staan de scholen en gebouwen straks in open verbinding met elkaar. Paul Rosenmöller, voorzitter van de VO-Raad, en de andere bestuurders van de stichting toonden zich onder de indruk van de campusontwikkeling, aldus John Wierenga.

Informereren over voortgang

Om alle betrokkenen, scholen en schoolbestuurders goed te kunnen blijven informeren over de voortgang, brengt de kerngroep met enige regelmaat, ongeveer iedere zes tot acht weken, dit bulletin uit, waarin gerapporteerd wordt over de stand van zaken van het traject toekomstagenda. In het bulletin zult u ook meer kunnen lezen over het inventariserend onderzoek, de visieontwikkeling en de bouwstenen. Daarnaast wordt er in het bulletin aandacht besteed aan goede voorbeelden die er in de dagelijkse praktijk van de scholen al zijn, op het gebied van toekomstbestendigheid en samenwerking, inclusiever onderwijs en kansengelijkheid. Als u die wilt aandragen, neemt u dan contact op met [Ciska Renken](#), die de kerngroep ondersteunt, of [Tsjerk Bottema](#), die de redactie van de nieuwsbrief verzorgt.

Impressie onderwijscampus Appingedam, beeld De Unie architecten

COLOFON

Dit bulletin is een uitgave van de schoolbesturen VSO en PrO en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in de provincie Groningen. De Kerngroep Toekomstagenda bestaat uit Henk Pijlman (vz.), Ferdinand Vinke, Akkelys Lukkes, Yvonne Beishuizen, John Wierenga, Rob Brunekreeft, Trijnie Vos (vervanger Margriet van Zonneveld), Jan Houwing en Esther Flap. De kerngroep wordt ondersteund door Ciska Renken (ciska.renken@breuerintra.nl). De communicatie rondom de toekomstagenda wordt verzorgd door Tsjerk Bottema